Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Lausunto

HE 70 / 2024 vp

Luonnos hallituksen esitykseksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (jälkikäteistarkistus, asiakasmaksumuutokset)

Jälkikäteistarkistus

Esitettyä jälkikäteistarkistuksen omavastuuosuuden lisäystä ei tule tehdä tässä vaiheessa. Jälkikäteistarkistusta ei tule käsitellä irrallisena muutoksena rahoituslainsäädännön kokonaisuudesta. Ensisijaista olisi ratkaista hyvinvointialueiden rahoituksen perusongelma eli alueiden rahoituksen ja lakisääteisten velvoitteiden epäsuhta. Hyvinvointialueiden rahoitusmalliin ei tule tässä vaiheessa tehdä sellaisia muutoksia, jotka todennäköisesti vähentäisivät alueiden jo valmiiksi alijäämäistä rahoitusta.

Etelä-Savon hyvinvointialue näkee jo nykyisessä rahoitusjärjestelmässä suuria riskejä alueiden rahoituksen eriytymiseen ja siten kansalaisten tasavartaisten palveluiden saatavuuteen. Tästä konkreettisena esimerkkinä ovat vuoden 2025 rahoituksen kasvuprosentit, joissa on valtavia eroja alueiden välillä ja jotka eivät perustu palvelutarpeen kasvuun.

Lisäksi jälkikäteistarkistuksen kohdentuminen tällä hetkellä on hyvin epäoikeudenmukaista. Perusongelmat tulee ratkaista ennen kuin järjestelmään tehdään muutoksia.

Hyvinvointialueita koskee aikataulultaan epärealistisen tiukka alijäämien kattamisvelvollisuus. Hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien perusrahoitus on voimakkaasti alijäämäinen, mistä syystä alueet ovat pakotettuja sopeuttamaan toimintaansa jopa lakisääteisten tehtävien, velvoitteiden ja aikarajojen kustannuksella.

Hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikäteistarkistukseen esitetty omavastuun lisäys voi toimia kannustavana elementtinä alueille siinä tilanteessa, että hyvinvointialueiden lähtötilanteen kroonistuva rahoituksen epäsuhta on korjattu ja alueiden tulokset vakiintuneet. Tämän hetken näkymän mukaan alueiden tulokset ovat alijäämäisiä myös lähivuosina.

Asiakasmaksumuutokset

Asiakasmaksujen muutokset voidaan vähentää alueiden rahoituksesta etukäteen.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki
Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Rahoituksen määrää vähennettäessä on otettava huomioon, että asiakasmaksujen korotukset eivät kerry hyvinvointialueille täysimääräisinä, koska asiakasmaksukatto leikkaa perittäviä asiakasmaksu. Lisäksi kaikilla palveluiden käyttäjillä ei ole maksukykyä maksujen hoitamiseen, mikä vähentää asiakasmaksujen kertymää. Etelä-Savon hyvinvointialue esittää, että asiakasmaksun muutoksista huomioidaan puolet alueiden rahoitusta vähentävänä eränä.

Jos kuitenkin jokin alue ei peri täysimääräisiä asiakasmaksuja, on erityisen tärkeää varmistaa, että tälle alueelle ei ohjaudu vajetta kattamaan valtionrahoitusta, joka itse asiassa kuuluisi tällöin muille alueille.

Pelkkä asiakasmaksujen indeksikorotus ei saa vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta etukäteen kuten lakiesityksessä todetaankin.

Rahoituksen vähenemisen vaikutukset – paljon sairastavuutta

Hallituksen esityksessä todetaan, että mitä korkeampi palvelutarvekerroin alueella on, sitä enemmän alueelle kohdistuu terveydenhuollon palvelutarpeen kriteerin kautta jakautuvasta valtion rahoituksen vähennyksestä.

Edellä mainittu rahoituksen väheneminen vie ongelmiin erityisesti ne hyvinvointialueet, joilla on sairastavuus suurinta Suomessa. Tämä vaarantaa potilaiden hoidon eikä voi olla terveyspoliittisesti oikein.

Pelastustoimen riskikertoimet

Hyvinvointialueen pelastustoimen riskikertoimessa ja siten myös pelastustoimen laskennallisessa rahoituksessa tulee huomioida täysimääräisesti todelliset pelastustoimen palvelutasoa ja -verkkoa määrittävät tekijät. Tällä hetkellä asukaslukukerroin painottuu liikaa ja näin ollen rahoitusmalli ei riittävästi huomioi maantieteen asettamia haasteita eikä kausiasutuksen tuomaa lisäpainetta Etelä-Savon hyvinvointialueella.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki
Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi